

Factsheet Voortijdig schoolverlaters

Inleiding

Een klein deel van de jongeren tussen de 12 en 23 jaar stopt voortijdig met hun opleiding en verlaat het onderwijs zonder een startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters). Dat is een diploma op ten minste havo-, vwo- of mbo 2-niveau. Het behalen van een startkwalificatie is belangrijk, in de eerste plaats voor de jongeren zelf, maar ook voor de samenleving. Zo komen jongeren met een startkwalificatie vijf keer minder vaak in aanraking met politie en zijn zij twee keer minder vaak werkloos als jongeren zonder startkwalificatie. Daarnaast dragen goed opgeleide jongeren bij aan de economie. De rijksoverheid pakt samen met scholen, gemeenten, zorg en werkgevers de voortijdige schooluitval aan (aanvalopschooluitval.nl).

Bijna 4% van de leerlingen verlaat school voortijdig

In het schooljaar 2011/2012 telt Zuid-Holland bijna 10.000 voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in het voortgezet onderwijs en het mbo (tabel 1). Dat is bijna 4% van alle leerlingen in het onderwijs (tabel 2).

Tabel 1 Aantal leerlingen en voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en mbo in Zuid-Holland¹

		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
voortgezet onderwijs	leerlingen	191.497	189.858	189.492	189.631	191.019
	vsv'ers	3.288	2.824	2.819	2.674	2.584
mbo	leerlingen	81.141	80.543	80.775	80.494	80.287
	vsv'ers	9.311	8.471	8.134	8.094	7.364
totaal	leerlingen	272.638	270.401	270.267	270.125	271.319
	vsv'ers	12.599	11.295	10.953	10.768	9.983

¹ Alle gepresenteerde cijfers over het schooljaar 2011/2012 in deze factsheet zijn voorlopig. Alle cijfers zijn naar woongemeente van de leerling.

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Tabel 2 Percentage¹ voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en mbo in Zuid-Holland

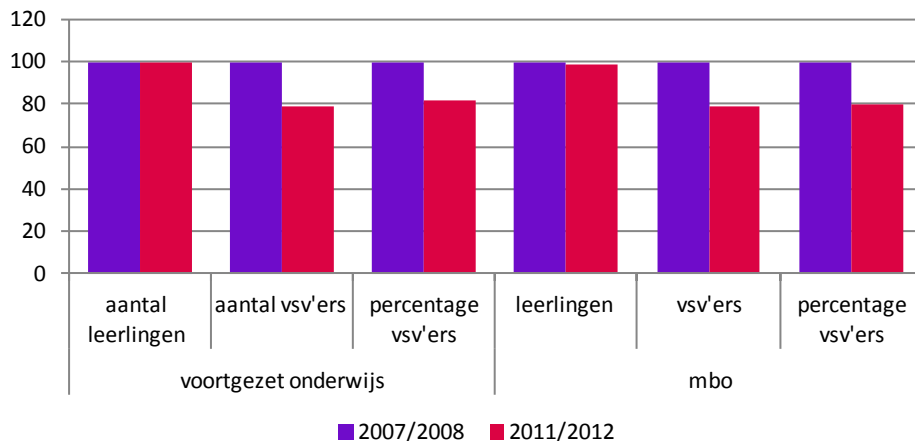
soort onderwijs	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
voortgezet onderwijs	1,7	1,5	1,5	1,4	1,4
mbo	11,5	10,5	10,1	10,1	9,2
totaal	4,6	4,2	4,1	4	3,7

¹ Dit is het aantal vsv'ers ten opzichte van het totaal aantal leerlingen (uit tabel 1).

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Het aantal vsv'ers is sinds het schooljaar 2007/2008 met ongeveer 20% gedaald. Dat terwijl het totaal aantal leerlingen in die periode gelijk is gebleven. In figuur 1 is dit gepresenteerd aan de hand van indexcijfers. Het indexcijfer geeft de verhouding weer tussen het aantal vsv'ers in 2011/2012 ten opzichte van het aantal in 2007/2008. Het schooljaar 2007/2008 krijgt een index van 100. Een index in 2011/2012 lager dan 100 betekent dat er in 2011/2012 minder vsv'ers zijn dan in 2007/2008.

Figuur 1 Ontwikkeling indexcijfers voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en mbo Zuid-Holland

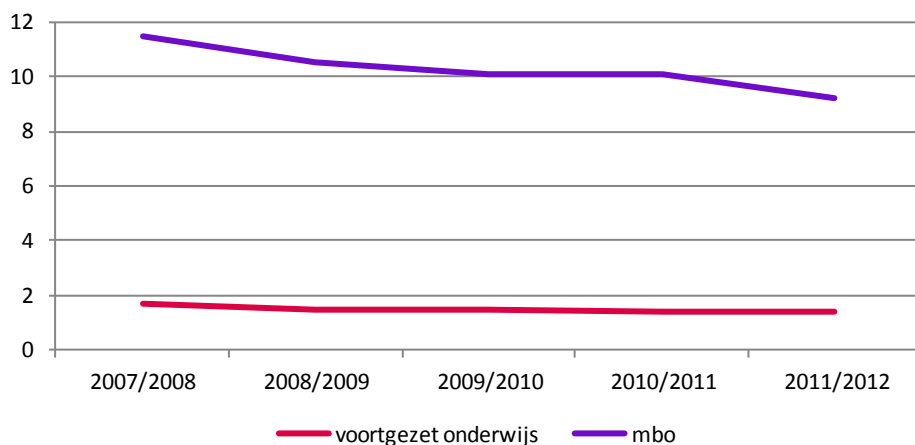

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Vooral schooluitval in het mbo

De schooluitval is het grootst in het mbo. Ongeveer 9% van alle leerlingen valt voortijdig uit. In het voortgezet onderwijs is dat 1,4% (tabel 2). Zowel in het mbo als in het voortgezet onderwijs is het aantal en percentage vsv'ers gedaald sinds het schooljaar 2007/2008. In het mbo is die daling net iets sterker dan in het voortgezet onderwijs (figuren 1 en 2).

Figuur 2 Ontwikkeling percentage voortijdig schoolverlaters schooljaar 2007/2008-2011/2012

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Bijna een derde verlaat school zonder diploma

In het schooljaar 2011/2012 verlaten bijna 3.100 jongeren het onderwijs voortijdig zonder een diploma (tabel 3).

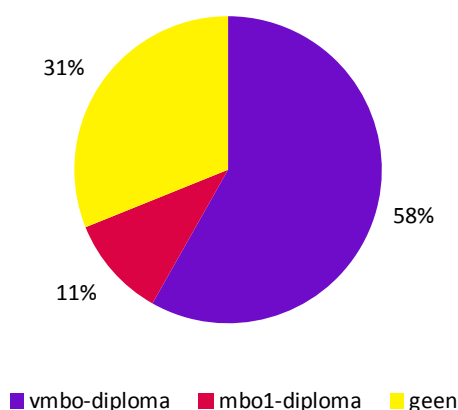
Tabel 3 Aantal voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en mbo in Zuid-Holland, naar diploma

onderwijs	soort diploma	aantal 2007/2008	aantal 2011/2012	index 2011/2012 t.o.v. 2007/2008
voortgezet onderwijs	vmbo-diploma	1.319	956	72
	mbo1-diploma	14	36	257
	geen	1.955	1.592	81
mbo	vmbo-diploma	6.114	4.832	79
	mbo1-diploma	903	1.029	114
	geen	2.294	1.503	66
totaal	vmbo-diploma	7.433	5.788	78
	mbo1-diploma	917	1.065	116
	geen	4.249	3.095	73

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Dat is bijna een derde van de vsv'ers (figuur 3). In verhouding is het aantal schoolverlaters zonder diploma het grootst in het voortgezet onderwijs. Het aantal jongeren dat zonder een diploma de school verlaat is sinds het schooljaar 2007/2008 met ongeveer een kwart gedaald (tabel 3). Die daling is het sterkst in het mbo. Hoe hoger het opleidingsniveau van vsv'ers is bij uitstroom, hoe vaker zij later als nog een startkwalificatie halen (CBS 2012).

Figuur 3 Aantal voortijdig schoolverlaters in Zuid-Holland in het schooljaar 2011/2012, naar diploma

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Vooral schooluitval bij 18- tot 23-jarigen en jongens

Voortijdig schooluitval komt vooral bij jongeren van 18 tot 23 jaar voor. Van alle leerlingen van 18 tot 23 jaar verlaat in het schooljaar 2011/2012 bijna 9% het onderwijs voortijdig. Bij leerlingen van 13 tot 18 jaar is dat ruim 1% (tabel 4). Dit lagere aandeel heeft (mede) te

maken met de kwalificatieplicht, een soort verlengde leerplicht voor jongeren van 16 tot 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben (aanvalopschooluitval.nl).

Tabel 4 Voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en mbo Zuid-Holland als percentage van het aantal leerlingen, naar geslacht en leeftijd

achtergrond- kenmerk	percentage 2009/2010	percentage 2010/2011	percentage 2011/2012	index 2011/2012 t.o.v. 2009/2010
jongen	4,8	4,7	4,4	92
meisje	3,3	3,2	2,9	88
13-17 jaar	1,5	1,4	1,3	87
18-22 jaar	9,5	9,4	8,7	92

bron: Ministerie van OCW; bewerking Tympaan Instituut, ris-zh.nl

Verder zijn jongens vaker vsv'er dan meisjes (tabel 4). Van alle jongens in het voortgezet onderwijs en mbo in het schooljaar 2011/2012 is 4,4% vsv'er, van meisjes is dat 2,9%. Voortijdig schooluitval is in alle leeftijdsgroepen en bij zowel jongens als meisjes gedaald. Die daling is iets sterker bij 13-17-jarigen en bij meisjes (tabel 4).

Er is geen direct verband tussen herkomst van leerlingen en voortijdig schoolverlaten. Hoewel allochtone leerlingen relatief vaker voortijdig het onderwijs verlaten dan autochtone leerlingen, hangt dat vooral samen met andere factoren. Zo zijn allochtone leerlingen vaker afkomstig uit een gezin met een laag inkomen en dat verhoogt de kans op schooluitval ([De Baat, Foolen 2012](#)).

Bronnen

Schriftelijke documentatie

Baat M van, Foolen N. Oorzaken van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut, 2012.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Jaarboek onderwijs in cijfers 2012. Den Haag: CBS, 2012.

Websites

aanvalopschooluitval.nl

Aanval op schooluitval

ris-zh.nl

Regionaal Informatiesysteem Samenleving/onderwijs/voortijdig schoolverlaters

Colofon

april 2014 - T. Nienhuis

© Tympaan Instituut

Dit is een gratis uitgave van het Tympaan Instituut en is onder vermelding van 0620 te bestellen bij het Tympaan Instituut.